

Resultaten en financiële situatie van de ondernemingen in 2012

D. Vivet

Inleiding

Ieder jaar licht de Nationale Bank in haar Economisch Tijdschrift van december de ontwikkelingen toe zoals die blijken uit de jaarrekeningen van de niet-financiële vennootschappen. In het najaar beschikt de Balanscentrale immers over een voldoende representatief staal van de jaarrekeningen met betrekking tot het voorgaande jaar. De uit dat staal getrokken conclusies kunnen dus met een vrij hoge mate van betrouwbaarheid worden geëxtrapoleerd naar het geheel van de onderzoekspopulatie.

Het staal met betrekking tot dit jaar werd getrokken op 13 september 2013. Het telt 241 092 vennootschappen, of 71,9% van de voor het boekjaar 2011 neergelegde jaarrekeningen. De representativiteitsgraad naar toegevoegde waarde ligt met 86,8% aanzienlijk hoger.

Dit artikel bestaat uit drie hoofdstukken. In het eerste hoofdstuk wordt een extrapolatie van de belangrijkste posten van de exploitatierekening voor het boekjaar 2012 voorgesteld. De extrapolaties hebben hoofdzakelijk betrekking op de toegevoegde waarde, de personeelskosten, de afschrijvingen en het bedrijfsresultaat. Ze worden nader toegelicht volgens de omvang van de ondernemingen en volgens de voornaamste bedrijfstakken. In het tweede hoofdstuk wordt de financiële situatie van de ondernemingen in termen van rentabiliteit en solvabiliteit beoordeeld. In het derde hoofdstuk, ten slotte, worden de recente tendensen inzake vennootschapsbelasting geanalyseerd. De nadruk ligt op het begrip impliciet belastingtarief, dat de meest adequate statistische maatstaf is om de belastingdruk te beoordelen.

Sinds vorig jaar stemt de bestudeerde populatie overeen met het geheel van de niet-financiële vennootschappen, zoals dat wordt gedefinieerd door de Balanscentrale, ongerekend de activiteiten van hoofdkantoren (NACE-BEL 70.100). Deze bedrijfstak, die vroeger de coördinatiecentra omvatte, telt vandaag enkele honderden vennootschappen die doorgaans de functie van intern bankier of thesauriebeheerder binnen ondernemingsgroepen uitoefenen. Tijdens de afgelopen jaren werd in deze branche veel kapitaal ingebracht, na de invoering van de belastingaftrek voor risicokapitaal ('notionele interesten'). In 2010 vertegenwoordigde de tak 'activiteiten van hoofdkantoren' aldus meer dan een derde van het eigen vermogen van de neerleggende vennootschappen, maar nauwelijks meer dan 1% van de toegevoegde waarde en de werkgelegenheid. Hij weegt bijgevolg zwaar op bepaalde financiële aggregaties, terwijl de reële economische invloed ervan zeer beperkt is. Om die reden werd de tak definitief geweerd uit de in dit artikel voorgestelde statistieken.

Bijlage 1 bevat de NACE-BEL-codes van de bedrijfstakken die deel uitmaken van de populatie. De sectorspecifieke groeperingen zijn gebaseerd op de nomenclatuur NACE-BEL 2008. Om redenen van presentatie en interpretatie verschilt de hier gehanteerde structuur enigszins van de officiële structuur van de nomenclatuur.

In dit artikel worden de ondernemingen ook qua omvang van elkaar onderscheiden. Dit onderscheid is gebaseerd op het type van het neergelegde schema. Volgens het Wetboek van vennootschappen mogen de niet-beursgenoteerde kleine ondernemingen gebruik maken van het verkorte schema, terwijl de grote ondernemingen en de beursgenoteerde kleine ondernemingen het volledige schema dienen te gebruiken.

In het Wetboek van vennootschappen wordt een onderneming als klein beschouwd indien ze tijdens de laatste twee boekjaren niet meer dan één van de volgende limieten heeft overschreden:

- gemiddeld aantal werknemers op jaarbasis: 50;
- omzet (ongerekend btw): € 7 300 000;
- balanstotaal: € 3 650 000;

behalve indien het aantal werknemers, gemiddeld op jaarbasis, meer dan 100 bedraagt⁽¹⁾. In alle andere gevallen wordt de onderneming als groot beschouwd.

Overeenkomstig deze criteria worden vennootschappen als grote ondernemingen gedefinieerd indien ze hun jaarrekening volgens het volledige schema neerleggen. De overige vennootschappen, dat wil zeggen de vennootschappen die hun jaarrekening volgens het verkorte schema neerleggen, worden als kmo's beschouwd.

1. Verloop van de componenten van de exploitatierekening

1.1 Conjunctuurklimaat

In België zette de geleidelijke vertraging van de bedrijvigheid, die in het tweede kwartaal van 2011 was begonnen, zich in 2012 voort. De grote en persistente onzekerheid als gevolg van de crisis in het eurogebied en de scherpe recessie in de landen met een economisch aanpassingsprogramma is langzamerhand meer gaan wegen op de

binnenlandse vraag van de economieën in het centrum van het eurogebied, waaronder België. België's bbp liep over het hele jaar 2012 met gemiddeld 0,3 % terug.

Deze daling vloeit hoofdzakelijk voort uit de inkrimping van de binnenlandse vraag, die vooral het gevolg is van de vermindering, naar volume, van de bestedingen van de huishoudens. De vanaf begin 2011 ingezette afname van de particuliere consumptie hield in 2012 aan, afgezien van een zeer beperkte opleving in het derde kwartaal. Een negatief verloop van de particuliere consumptie over een dergelijk lange periode werd niet meer opgetekend sinds het begin van de jaren tachtig. Deze situatie is grotendeels toe te schrijven aan de recente ontwikkelingen van het reeel beschikbaar inkomen van de huishoudens, dat in 2010 en 2011 afnam, alvorens in 2012 te stagneren. Parallel met de zwakke consumptieve bestedingen vertoonden ook de investeringen in woongebouwen voor het tweede jaar op rij een neerwaartse tendens: in 2012 krompen ze met 2,8 %, na een reeds scherpe daling met 5,3 % in 2011.

De economische situatie beïnvloedde ook de investeringen van de ondernemingen. Nadat deze investeringen in 2011 met meer dan 8 % waren toegenomen, werd in 2012 zogoed als een stagnatie opgetekend (+0,1 %).

(1) Indien het boekjaar ofwel meer, ofwel minder dan twaalf maanden telt, wordt het criterium betreffende de omzet verhoudingsgewijs herberekend. Als de onderneming met een of meer ondernemingen verbonden is, wordt het criterium met betrekking tot het jaargemiddelde van het aantal werknemers berekend door het gemiddelde aantal werknemers van alle betrokken ondernemingen op te tellen, en worden de criteria die verband houden met de omzet en het balanstotaal op geconsolideerde basis berekend. Voor meer informatie, zie het advies CBN 2010-5 van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen (www.cnc-cbn.be).

TABEL 1 BBP EN VOORNAAMSTE UITGAVENCATEGORIEËN

(voor seizoen- en kalenderinvloeden gezuiverde gegevens naar volume; veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld)

	2008	2009	2010	2011	2012
Consumptieve bestedingen van de particulieren ⁽¹⁾	2,0	0,6	2,7	0,2	-0,3
Consumptieve bestedingen van de overheid	2,7	1,9	0,6	1,1	0,4
Totale bruto-investeringen in vaste activa	2,0	-8,4	-1,2	4,2	-0,6
Ondernemingen	4,2	-10,2	-3,2	8,6	0,1
Woningen	-2,7	-8,6	3,1	-5,3	-2,8
Overheid	0,3	9,8	-1,2	5,9	0,9
Voorraadwijziging ⁽²⁾	-0,1	-1,1	0,3	0,7	-0,2
Netto-uitvoer van goederen en diensten ⁽²⁾	-0,9	-0,6	0,7	-0,1	0,2
Uitvoer van goederen en diensten	2,1	-11,1	9,6	5,5	0,7
Invoer van goederen en diensten	3,4	-10,6	8,9	5,7	0,5
Bbp	1,0	-2,8	2,4	1,9	-0,3

Bron: INR.

(1) Consumptieve bestedingen van de huishoudens en van de instellingen zonder winstoogmerk (IZW's).

(2) Bijdrage tot de verandering van het bbp.

De bijdrage van de voorraadwijziging was in 2012 dan weer negatief, terwijl ze het jaar voordien een ruim aandeel had in de nog relatief krachtige bbp-groei. Bij de eerste tekenen van een nieuwe conjunctuurverzwakking in de lente van 2012 werd de voorraadopbouw immers scherp afgeremd en werden de bestaande voorraden verkleind, wat resulteerde in een negatieve bijdrage van de voorraadwijziging tot de bbp-groei gedurende heel 2012.

De netto-uitvoer droeg daarentegen ten belope van 0,2 procentpunt bij tot de groei, ondanks de forse vertraging van de uitvoer als gevolg van de algemene verzwakking van de vraag in Europa. De zwakte van de binnenlandse vraag kwam ook tot uiting in het verloop van de invoer; deze vertraagde nog sterker dan de uitvoer, waardoor het saldo van het goederen- en dienstenverkeer van België met het buitenland verbeterde.

Ten slotte remde de begrotingsconsolidatie de consumptieve bestedingen van de overheid af; ook deze bestedingen groeiden in 2012 slechts weinig (+0,4 %).

De macro-economische ontwikkelingen van de afgelopen jaren hebben de Belgische ondernemingen kwetsbaarder gemaakt. Dit blijkt uit de faillissementen die de rechtbanken van koophandel aangeven bij de Kruispuntbank van Ondernemingen (zie grafiek 1). Om de tendens van

deze gegevens te bepalen, moeten ze worden afgevlakt, aangezien ze sterk volatiel en seizoengebonden zijn. Nadat het aantal faillissementen tijdens het dieptepunt van de recessie van 2008-2009 een piek had bereikt, ging de stijging ervan tot begin 2011 fors vertragen onder invloed van de aantrekkende conjunctuur. Sedertdien is de toename van het aantal faillissementen, tegelijk met de achteruitgang en vervolgens de afbrokkeling van de economische bedrijvigheid, geleidelijk versneld en in 2013 heeft ze het hoogste peil van de laatste vier jaar bereikt. Hoewel deze toegenomen kwetsbaarheid merkbaar was in alle bedrijfstakken, werd de bouwnijverheid het sterkst getroffen (het aantal faillissementen is er in twee jaar tijd met 19% toegenomen), vóór de horeca (+17%), de diensten aan ondernemingen (+15%), de handel (+13%) en de verwerkende nijverheid (+9%).

1.2 Algemeen verloop van de exploitatierekening

Over heel 2012 steeg de totale toegevoegde waarde die door de niet-financiële vennootschappen werd gecreëerd, met andere woorden het verschil tussen de verkoopprijzen en de kostprijs van de door derden geleverde goederen en diensten, met 1,4% tegen lopende prijzen (zie tabel 2). De in 2011 vastgestelde vertraging zette zich dus in 2012 voort onder invloed van de forse verslechtering van de economische conjunctuur. Al met al konden de vennootschappen, tegen de achtergrond van een algemene verzwakking van de vraag, de stijging van hun kosten niet volledig doorberekenen in hun verkoopprijzen.

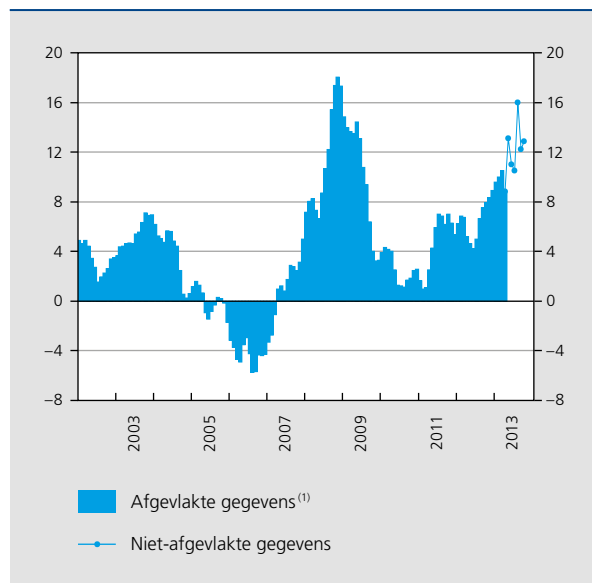
Door de toegevoegde waarde die een onderneming creëert, kan ze haar bedrijfskosten dekken, en met de rest een nettobedrijfsresultaat boeken. Dit laatste is de maatstaf voor de lopende commerciële efficiëntie van de onderneming, los van haar financieringsbeleid en van eventuele uitzonderlijke elementen.

De personeelskosten maken gewoonlijk het grootste deel van de bedrijfskosten uit. Na een forse toename in 2011 bleven die kosten in 2012 stevig groeien (+3,7%). Dit verloop van de loonsom werd vooral beïnvloed door de nieuwe stijging van de uurloonkosten in de private sector (+3,5%), die zelf grotendeels toe te schrijven was aan het loonindexeringsmechanisme. De werkgelegenheid nam tijdens het hele verslagjaar slechts zeer licht toe (+0,6% in voltijds equivalenten). Al met al stegen de personeelskosten, voor de vierde maal gedurende de laatste vijf jaar, sneller dan de toegevoegde waarde.

Na de personeelskosten maken de afschrijvingen en de waardeverminderingen op materiële vaste activa,

GRAFIEK 1 VERLOOP VAN HET AANTAL BEDRIJFSFAILLISSEMENTEN IN BELGIË

(veranderingspercentage van het aantal faillissementen t.o.v. de overeenstemmende maand van het voorgaande jaar)

Bron: FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie, eigen berekeningen.

(1) Gegevens afgevlakt aan de hand van een twaalfmaands gecentreerd voortschrijdend gemiddelde.

TABEL 2 VERLOOP VAN DE BELANGRIJKSTE COMPONENTEN VAN DE EXPLOITATIEREKENING
(lopende prijzen)

	Veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar					In € miljoen	In % van de toegevoegde waarde
	2008	2009	2010	2011	2012 r		
Toegevoegde waarde	2,6	-3,6	5,5	3,7	1,4	176 400	100,0
Personeelskosten	5,0	-0,3	0,6	5,3	3,7	102 687	58,2
Afschrijvingen en waardeverminderingen ⁽¹⁾ ... (-)	6,4	6,1	2,1	4,0	2,6	32 730	18,6
Overige bedrijfskosten	11,1	-5,2	3,0	4,7	-0,4	10 713	6,1
<i>Totaal van de bedrijfskosten</i>	5,8	0,7	1,1	5,0	3,2	146 130	82,8
Nettobedrijfsresultaat	-8,6	-21,1	28,6	-1,7	-6,3	30 270	17,2

Bron: NBB.

(1) Op materiële vaste activa, immateriële vaste activa en oprichtingskosten (rubriek 630).

immateriële vaste activa en oprichtingskosten (rubriek 630 van de jaarrekening) de belangrijkste bedrijfskosten uit. In 2012 namen ze opnieuw relatief weinig toe (+2,6%). Over het geheel genomen, blijkt uit de beperkte stijging van de afschrijvingen tijdens de afgelopen jaren dat het investeringsbeleid, na het uitbreken van de financiële crisis, veel behoedzamer is geworden.

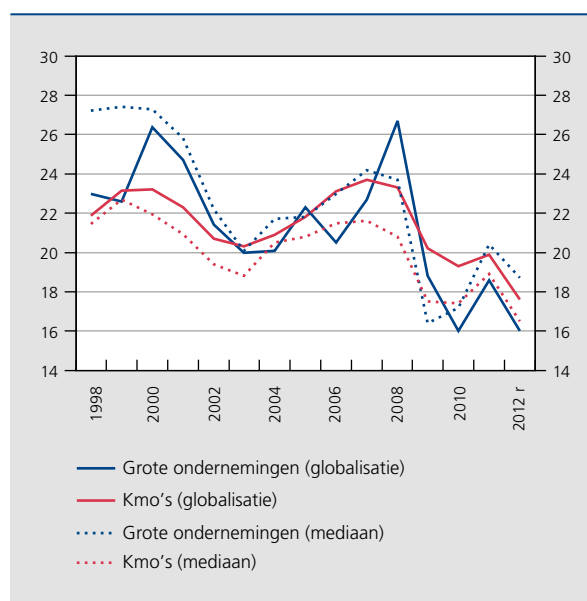
In de jaarrekening kan de door de ondernemingen geleverde investeringsinspanning worden bestudeerd aan de hand van de investeringsgraad voor de materiële vaste activa. In deze ratio worden de tijdens het boekjaar uitgevoerde aankopen van materiële vaste activa gedeeld door de in het voorgaande boekjaar uitstaande materiële vaste activa. De ratio is, na de recessie van 2008-2009, zeer sterk gedaald ongeacht de gehanteerde maatstaf, en sindsdien handhaaft ze zich op niveaus die ruimschoots lager liggen dan het langetermijngemiddelde (grafiek 2). In 2012 had de ratio te lijden onder de zwakke vraag en de sombere groeivoorzichten, in een zeer onzekere omgeving. Ook de onafgebroken daling, het hele jaar lang, van de bezettingsgraad van het productievermogen in de verwerkende nijverheid ontmoedigde nieuwe investeringen.

De totale bedrijfskosten, die in hoge mate worden bepaald door de personeelskosten en de afschrijvingen, stegen in 2012 met 3,2%. Net als in 2011 groeiden ze sneller dan de toegevoegde waarde. Deze combinatie van kostenstijging en ongunstige conjunctuur deed het nettobedrijfsresultaat verder afbrokkelen (-6,3%); in 2012 kwam het op € 30,3 miljard uit. Hoewel dit resultaat nog steeds onder het niveau van vóór de recessie van

2008-2009 bleef (€ 35,5 miljard), zij opgemerkt dat het tussen 2001 en 2007 meer dan verdubbeld was.

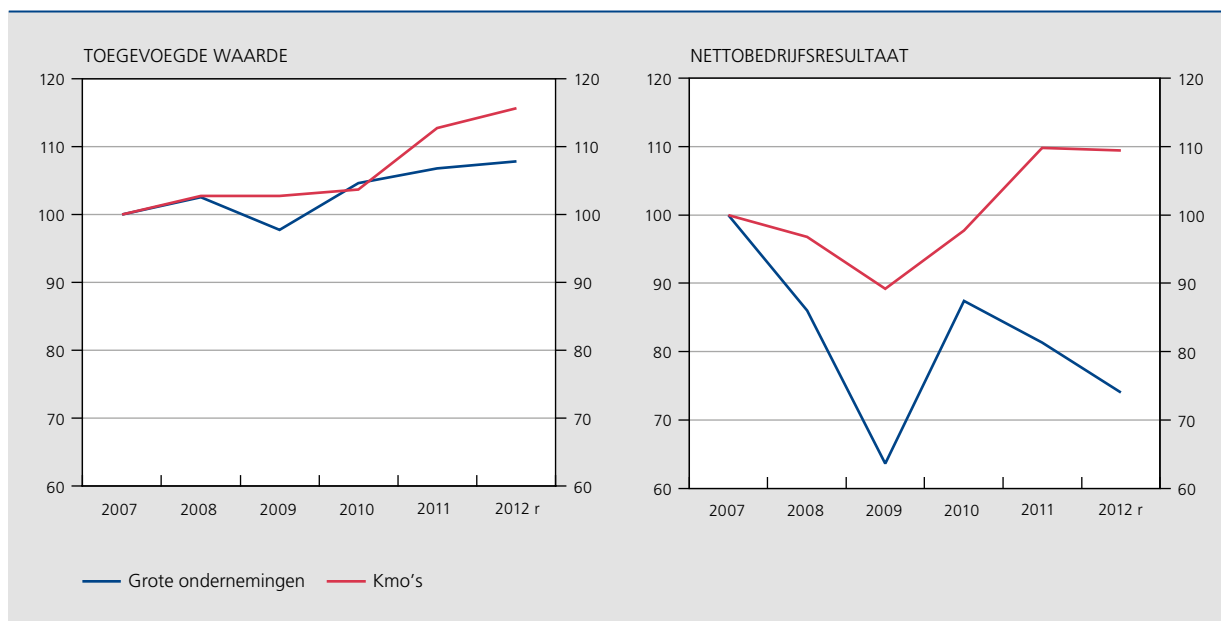
Op lange termijn steeg het bedrijfsresultaat trouwens veel krachtiger dan de andere aggregaten: sinds medio jaren negentig nam het immers met 137% toe, tegen 86% voor de toegevoegde waarde, 77% voor

GRAFIEK 2 INVESTERINGSGRAAD VAN DE MATERIËLE VASTE ACTIVA
(in %)

Bron: NBB.

GRAFIEK 3 VERLOOP VAN DE TOEGEVOEGDE WAARDE EN HET BEDRIJFSRESULTAAT, NAAR ONDERNEMINGSGROOTTE
(indexcijfers 2007 = 100)

Bron: NBB.

de personeelskosten en 82 % voor de afschrijvingen en waardeverminderingen. Vooral tijdens de jaren na de conjuncturele achteruitgang van 2001-2002 liet het bedrijfsresultaat de overige componenten achter zich. Na in 2007 een piek te hebben bereikt, is het verschil de laatste jaren afgenomen, wat erop wijst dat de recente conjunctuurverslechtering langdurige gevolgen heeft voor het vermogen van de ondernemingen om winst te maken. Dit wordt trouwens bevestigd door het verloop van de rentabiliteitsratio's (zie paragraaf 2.1).

Uit de analyse op grond van de ondernemingsgrootte blijkt dat de ontwikkelingen van de afgelopen jaren voor de kmo's veel gunstiger zijn geweest (grafiek 3). Sinds 2007 is de toegevoegde waarde van deze laatste immers met 16 % gestegen, tegen 8 % voor de grote ondernemingen. Ook het bedrijfsresultaat van de kmo's hield veel beter stand: na een afbrokkeling in 2008 en 2009 heeft het zich flink hersteld, zodat het in 2012 ruimschoots boven het niveau van vóór de financiële crisis uitkwam. De commerciële resultaten van de grote ondernemingen hadden daarentegen veel meer te lijden onder het ongunstige conjunctuurklimaat van de afgelopen jaren, ook in 2011 en 2012.

Grote ondernemingen zijn doorgaans gevoeliger voor de economische cycli vanwege meer gericht op industriële activiteiten en internationale handel. Pro memorie: bij

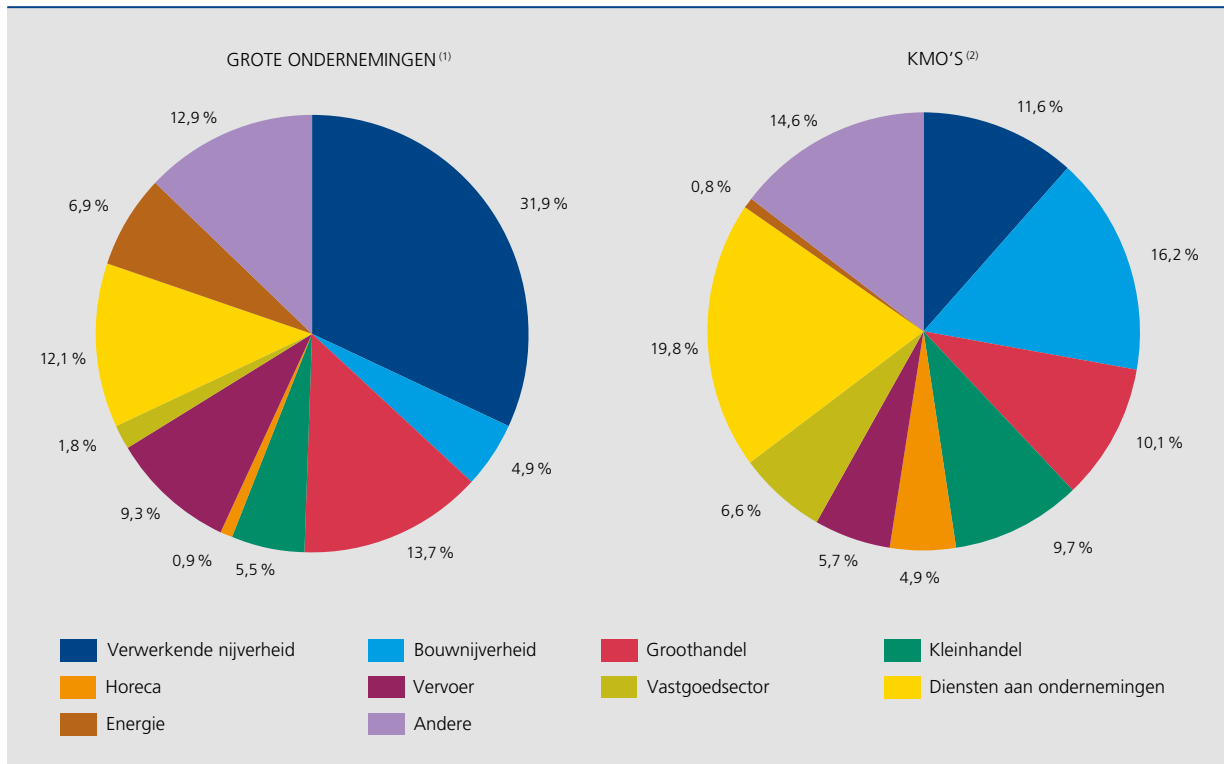
de grote ondernemingen is 31,9 % van de toegevoegde waarde afkomstig van de verwerkende nijverheid, tegen 11,6 % bij de kmo's. Deze laatste zijn daarentegen meer werkzaam in de bedrijfstakken die onderhevig zijn aan de binnenlandse vraag, waaronder de bouwnijverheid, de kleinhandel, de horeca, de vastgoedsector en de diensten aan ondernemingen (zie grafiek 4). Hierdoor bleven de kmo's beter gevrijwaard voor de conjunctuurschommelingen van de laatste jaren, aangezien die schommelingen voornamelijk werden bepaald door de internationale omgeving.

1.3 Resultaten naar bedrijfstak

In 2011 droegen vooral de verwerkende bedrijfstakken bij tot de vertraging van de bedrijvigheid, onder invloed van het minder levendige handelsverkeer en de stijging van de grondstoffenprijzen. De verdere vertraging in 2012 kwam daarentegen hoofdzakelijk voor rekening van de branches die afhankelijk zijn van de binnenlandse vraag, waaronder het grootste deel van de niet-verwerkende bedrijfstakken (zie tabel 3).

De kleinhandel leed aldus vooral onder de sinds begin 2011 futloze consumptie van de huishoudens: de toegevoegde waarde en het bedrijfsresultaat van deze bedrijfstak lieten in 2012 het minst gunstige verloop in meer

GRAFIEK 4 **UITSPLITSING VAN DE TOEGEVOEGDE WAARDE NAAR BEDRIJFSTAK**
(in %)

Bron: NBB.

(1) Totale toegevoegde waarde van de grote ondernemingen in 2012: € 130,2 miljard.

(2) Totale toegevoegde waarde van de kmo's in 2012: € 46,2 miljard.

dan vijftien jaar optekenen. De autohandel werd meer bepaald beïnvloed door de neiging van de huishoudens om hun aankopen van duurzame goederen uit te stellen, alsook door de afschaffing van sommige overheidssubsidies bij de aankoop van milieuvriendelijke wagens. Ook in de bouwnijverheid was de bedrijvigheid onderhevig aan de zwakte van de binnenlandse vraag, meer in het bijzonder aan de geringe investeringen in woongebouwen van de huishoudens alsook aan de verzwakking van de bedrijfsinvesteringen. Ten slotte had de bedrijfstak energie te kampen met een inkrimping van de verkochte volumes (onder meer in het bedrijfssegment) en met een vernauwing van de marges die verband hield met, onder meer, de concurrentie en de regulerende maatregelen.

In de verwerkende bedrijfstakken hingen de ontwikkelingen grotendeels af van de specifieke omstandigheden in de markten waarop de ondernemingen werkzaam zijn. De farmaceutische nijverheid boekte aldus in 2012 zeer gunstige resultaten, nadat ze in 2011 de weerslag had ondervonden van een sterk 2010 toen er ruime ontvangsten werden opgetekend. Algemeen beschouwd, werd de farmaceutische nijverheid, dankzij de innovatieve aard

ervan en de hoge toegevoegde waarde die ze genereert, minder zwaar door de financiële crisis getroffen dan de andere industriële bedrijfstakken. De ijzer- en staalnijverheid, daarentegen, onderging nog steeds de gevolgen van een weinig rooskleurige internationale omgeving die werd gekenmerkt door, met name, de stillegging of zelfs sluiting van productie-eenheden. De ondernemingen uit de chemische nijverheid zagen hun marges in 2012 aanzienlijk krimpen als gevolg van, onder meer, de prijschommelingen van sommige industriële grondstoffen en van de energiedragers.

2. Verloop van de financiële situatie van de vennootschappen

De onderstaande elementen van financiële analyse berusten op de interpretatietheorie van de jaarrekeningen, waaraan verschillende ratio's zijn ontleend. Deze ratio's worden in bijlage 2 omstandig gedefinieerd.

De financiële ratio's worden voorgesteld in de vorm globalisaties en medianen. Bij de globalisatie van een ratio

TABEL 3 TOEGEVOEGDE WAARDE EN BEDRIJFSRESULTAAT NAAR BEDRIJFSTAK
(veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

	Toegevoegde waarde		Nettobedrijfsresultaat		<i>p.m.</i> Procentueel belang van de bedrijfstak in de totale toegevoegde waarde in 2012 r
	2011	2012 r	2011	2012 r	
Verwerkende nijverheid	-0,4	0,6	-6,9	-10,0	26,6
waarvan:					
Voedingsnijverheid	0,0	3,7	-8,9	8,9	4,1
Textiel, kleding en schoeisel	-1,7	0,6	-18,5	12,8	0,8
Hout, papier en drukkerijen	1,7	0,4	4,7	-4,9	1,8
Chemische nijverheid	2,3	-5,4	-1,0	-24,7	3,7
Farmaceutische nijverheid	-13,8	7,3	-38,6	40,1	2,9
Ijzer- en staalnijverheid	2,8	-4,9	-16,3	-84,2	3,7
Metaalverwerkende nijverheid	1,0	1,4	16,3	-1,7	5,4
Niet-verwerkende bedrijfstakken	5,3	1,7	0,3	-5,1	73,4
waarvan:					
Handel van motorvoertuigen	12,2	-4,9	29,1	-25,1	2,5
Groothandel ⁽¹⁾	2,0	1,1	-7,4	-4,8	12,8
Kleinhandel ⁽¹⁾	5,8	1,2	3,7	-7,4	6,6
Vervoer en opslag	0,4	2,2	n.s.	n.s.	8,4
Accommodatie en maaltijden	9,5	2,1	16,8	-30,0	2,0
Informatie en communicatie	2,7	1,6	1,2	-7,3	7,0
Exploitatie van en handel in onroerend goed	6,9	7,8	4,1	7,4	3,1
Diensten aan ondernemingen	9,2	4,1	11,5	1,2	14,2
Energie, water en afval	4,9	-8,4	2,8	-30,0	5,3
Bouwnijverheid	8,2	4,1	3,4	6,1	7,9
Totaal	3,7	1,4	-1,7	-6,3	100,0

Bron: NBB.

(1) Ongerekend autohandel.

wordt de som van de tellers van alle vennootschappen gedeeld door de som van de noemers ervan. De mediaan van haar kant is de centrale waarde van een geordende verdeling: voor een bepaalde ratio heeft 50% van de vennootschappen een hogere ratio dan de mediaan en 50% een lagere ratio dan de mediaan. Beide maatstaven vullen elkaar aan vermits ze verschillende doelen dienen. Indien elke waarneming in aanmerking wordt genomen volgens het gewicht ervan in de teller en in de noemer, dan geeft de geglobaliseerde ratio vooral de situatie van de grootste ondernemingen weer. De mediaan weerspiegelt daarentegen het verloop van de volledige verdeling aangezien ze door iedere onderneming, ongeacht de grootte ervan, in dezelfde mate wordt beïnvloed.

2.1 Rentabiliteit

In het kader van dit artikel wordt de rentabiliteit geëvalueerd op basis van vier ratio's: de nettoverkoopmarge, de rentabiliteit van de bedrijfsactiva, de rentabiliteit van het eigen vermogen en de rentabiliteit van de totale activa.

De nettoverkoopmarge is de verhouding tussen het nettobedrijfsresultaat en de omzet⁽¹⁾. Ze drukt voor een activiteiteneenheid de commerciële prestatie uit, los van financiële, uitzonderlijke en fiscale elementen. Voor kmo's

(1) Voor grote ondernemingen wordt de omzet vermeerderd met de overige bedrijfsopbrengsten en verminderd met de exploitatiesubsidies.

kan de ratio enkel worden berekend als de omzet meege-
deeld wordt in de jaarrekeningen.

De nettorentabiliteit van de bedrijfsactiva is de verhouding
tussen het nettobedrijfsresultaat en de bedrijfsactiva.
Deze laatste worden gedefinieerd als zijnde de som van
de niet-financiële vaste activa, de voorraden, de vorderin-
gen voor ten hoogste een jaar en de overlopende reke-
ningen⁽¹⁾. De overige activa (financiële vaste activa, vord-
eringen voor meer dan een jaar, thesauriebeleggingen
en liquide middelen) worden beschouwd als financiële

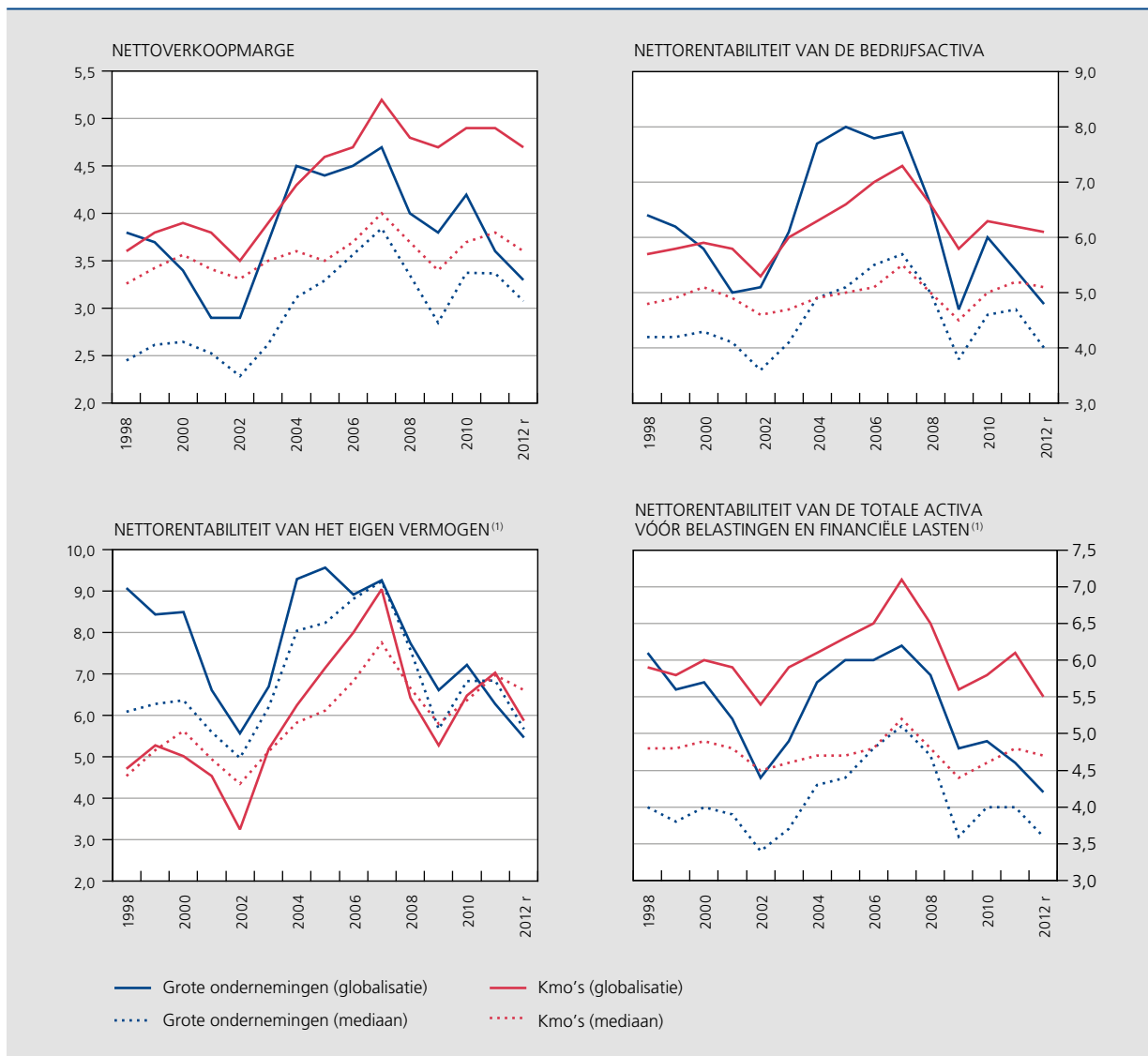
activa en komen derhalve niet voor in de noemer. De ratio
drukt dus de commerciële prestatie uit ten opzichte van
de balanselementen die rechtstreeks door de exploitatie
worden beïnvloed.

De nettorentabiliteit van het eigen vermogen, ook return
on equity genoemd, deelt het nettoresultaat na belasting-
en door het eigen vermogen. Ze geeft het rendement
weer dat de aandeelhouders genieten na aftrek van alle
kosten en belastingen. Uit strikt financieel oogpunt vormt
deze ratio dus de ultieme maatstaf voor de rentabiliteit.

De nettorentabiliteit van de totale activa vóór belastingen
en schuldenlasten, ten slotte, meet de rentabiliteit van de

(1) Het betreft de definitie die is voorgesteld in Ooghe en Van Wymeersch (2006),
Handboek financiële analyse van de onderneming, Intersentia, Antwerpen-Oxford.

GRAFIEK 5 VERLOOP VAN DE RENTABILITEIT
(in %)

Bron: NBB.

(1) Ongerekend uitzonderlijk resultaat.

onderneming ten opzichte van het geheel van haar werkmiddelen. De winst wordt beschouwd vóór belastingen en schuldenlasten opdat ze los zou staan van fiscaliteit en financieringsbeleid. Daarom wordt deze ratio af en toe 'economische rentabiliteit' genoemd.

Grafiek 5 geeft het verloop weer van de vier aldus gedefinieerde ratio's. In 2012 brokkelde de rentabiliteit voor zowel de grote ondernemingen als de kmo's af, ongeacht welke maatstaf wordt gehanteerd. In sommige gevallen, waaronder meer bepaald de geglobaliseerde rentabiliteit van de grote ondernemingen, zette die teruggang reeds in 2011 in. Eind 2012 behoorden de meeste bestudeerde ratio's tot de laagste van de laatste tien en zelfs van de laatste vijftien jaar. Over het algemeen werd de winstgevendheid van de ondernemingen de afgelopen jaren dus duidelijk beïnvloed door de conjunctuur.

Tabel 4 geeft in geglobaliseerde termen het verloop weer van de nettoverkoopmarge per bedrijfstak. Sedert 2007 zijn de marges in de overgrote meerderheid van de bestudeerde branches blijkbaar vernauwd, zij het in vrij verschillende mate. Enkel de farmaceutische nijverheid en sommige technologische industrieën (in de metaalverwerkende nijverheid) zagen tijdens deze periode hun marges vergroten.

In 2012 waren de branches met de ruimste marges de exploitatie van en handel in onroerend goed (22,6%), de farmaceutische nijverheid (12,7%) en de telecommunicatienijverheid (10,0%). De aanzienlijke marges in de vastgoedsector moeten worden gerelativeerd ten opzichte van de andere rentabiliteitsmaatstaven: het is immers zo dat, uitgedrukt in verhouding tot het eigen vermogen en de totale activa, de rentabiliteit van de bedrijfstak duidelijk lager ligt dan het algemeen gemiddelde (zie de bijlagen 3 en 4).

TABEL 4 NETTOVERKOOPMARGE VAN DE GROTE ONDERNEMINGEN, PER BEDRIJFSTAK
(globalisatie, in %)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012 r	Δ 2007-2012
Verwerkende nijverheid	4,8	3,4	3,2	4,5	3,6	3,2	-1,6
waarvan:							
Voedingsnijverheid	3,8	3,4	4,6	4,0	3,2	3,4	-0,4
Textiel, kleding en schoeisel	4,1	1,3	2,0	3,9	2,8	3,1	-1,0
Hout, papier en drukkerijen	6,0	4,4	4,0	4,7	4,5	4,3	-1,7
Chemische nijverheid	5,2	2,5	3,2	5,5	5,2	3,8	-1,4
Farmaceutische nijverheid	10,7	10,4	15,4	14,0	8,8	12,7	+2,0
IJzer- en staalnijverheid	5,4	2,9	-0,6	2,8	1,7	-0,1	-5,5
Metaalverwerkende nijverheid	4,5	3,6	2,7	5,1	5,3	5,2	+0,7
Niet-verwerkende bedrijfstakken	4,6	4,3	4,0	4,1	3,6	3,4	-1,2
waarvan:							
Handel van motorvoertuigen	2,2	1,1	0,6	1,5	2,0	1,6	-0,6
Groothandel ⁽²⁾	2,8	2,2	1,3	2,2	1,7	1,6	-1,2
Kleinhandel ⁽²⁾	3,4	3,1	3,3	3,6	3,5	3,2	-0,3
Vervoer en opslag	5,8	6,5	7,4	4,7	2,7	3,5	-2,3
Accommodatie en maaltijden	4,8	4,4	1,3	2,2	2,4	1,5	-3,2
Informatie en communicatie	12,1	12,2	11,5	11,2	11,0	10,0	-2,2
Exploitatie van en handel in onroerend goed	27,0	43,2	28,9	23,1	22,4	22,6	-4,4
Diensten aan ondernemingen	4,9	4,9	3,8	4,9	4,5	4,5	-0,4
Energie, water en afval	6,2	5,6	6,5	6,5	6,5	5,1	-1,1
Bouwnijverheid	4,9	4,6	3,9	4,3	3,6	3,9	-1,0
Totaal	4,7	4,0	3,8	4,2	3,6	3,3	-1,4

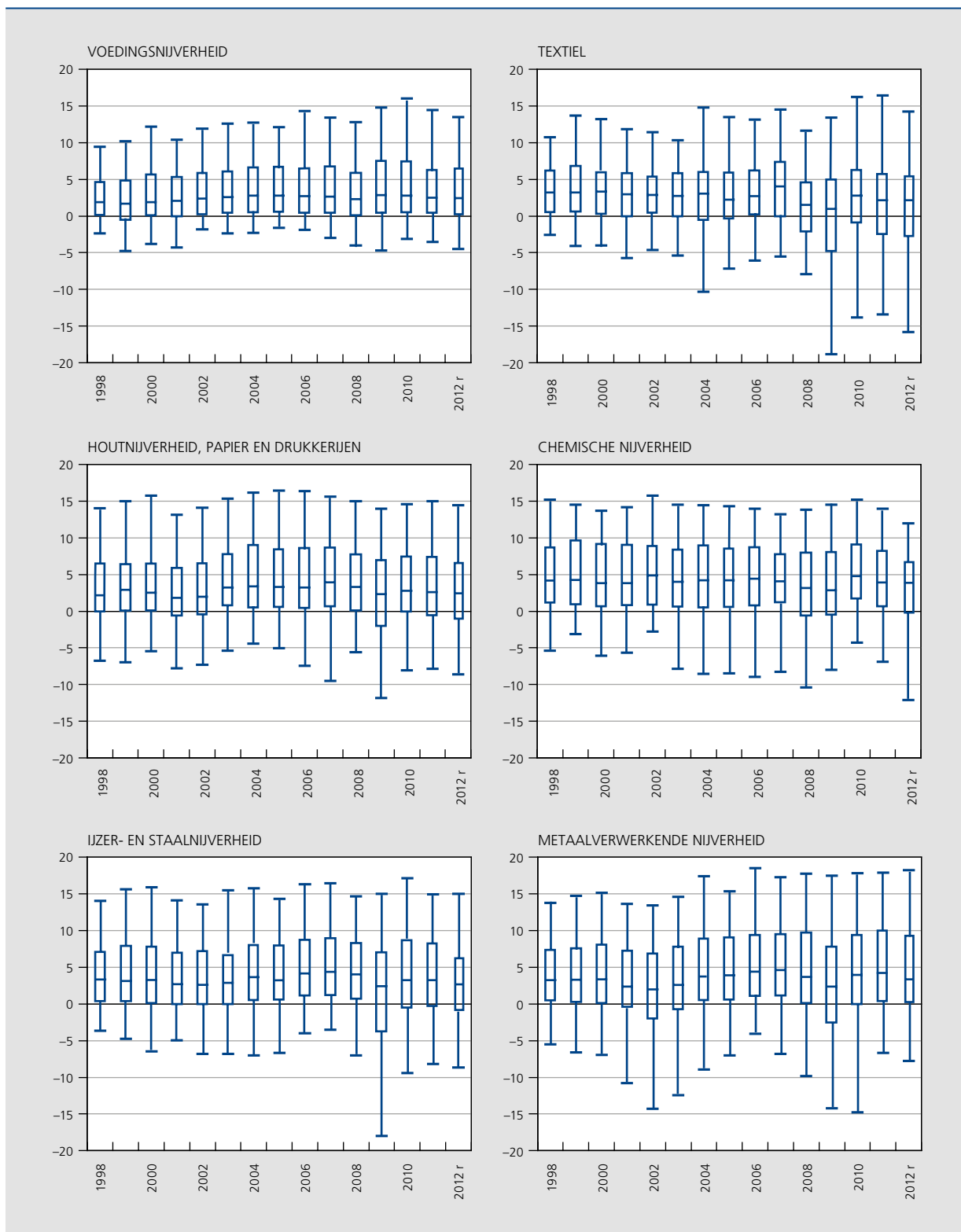
Bron: NBB.

(1) Ongerekend uitzonderlijk resultaat.

GRAFIEK 6

VERDELING VAN DE NETTOVERKOOPMARGE VAN DE GROTE ONDERNEMINGEN IN EEN AANTAL BEDRIJFSTAKKEN VAN DE VERWERKENDE NIJVERHEID⁽¹⁾⁽²⁾

(in %)

Bron: NBB.

(1) Aantal bestudeerde vennootschappen (2011): 608 in de voedingsnijverheid, 223 in de textiel, 350 in de groep 'houtnijverheid, papier en drukkerijen', 271 in de chemische nijverheid, 536 in de ijzer- en staalnijverheid en 539 in de metaalverwerkende nijverheid.

(2) De box plots dienen als volgt te worden geïnterpreteerd. De laagste en de hoogste lijn van de doos stemmen overeen met respectievelijk het 1ste en het 3de kwartiel. De lijn in de doos stemt overeen met de mediaan. De uiterste punten van de onderste en de bovenste snor stemmen overeen met respectievelijk het 1ste en het 9de deciel.

Tot slot geeft grafiek 6, voor een aantal branches uit de verwerkende nijverheid, het verloop weer van de verdeling van de marge. Het ziet ernaar uit dat zowel de meest renderende als de minst renderende strata beïnvloed worden door de economische cyclus: doorgaans vallen periodes van hoogconjunctuur samen met een opwaartse verschuiving van de verdeling, terwijl in ongunstige tijden een neerwaartse verschuiving wordt vastgesteld.

De bewegingen lijken vaak ook meer uitgesproken te zijn aan het onderste uiteinde van de verdeling. Dit wijst erop dat het aantal weinig renderende ondernemingen gevoeliger is voor conjunctuurschommelingen dan het aantal zeer renderende ondernemingen.

Bovendien vertoont iedere bedrijfstak eigen kenmerken. Zo onderscheidt de voedingsnijverheid zich door een zwakke spreiding en een geringe conjunctuurgevoeligheid. Daartegenover is de verdeling van de metaalverwerkende nijverheid ruimer en wordt ze duidelijk ook sterker door de economische cyclus beïnvloed, in het bijzonder aan haar onderste uiteinde.

2.2 Solvabiliteit

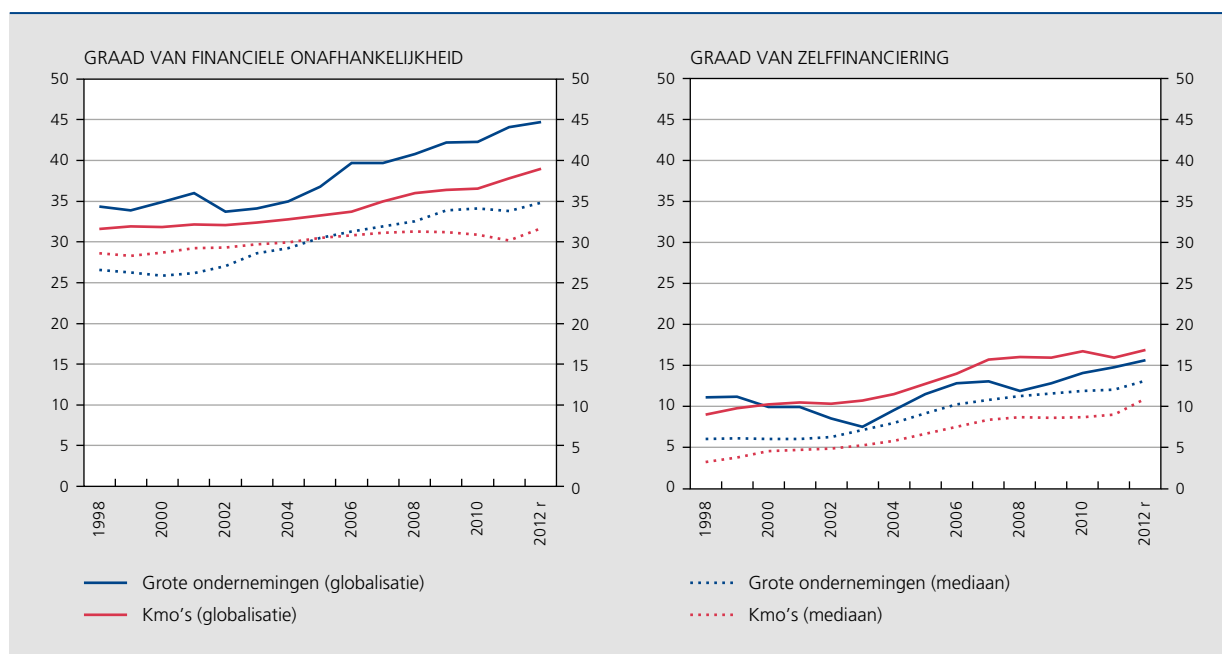
De solvabiliteit is het vermogen van de ondernemingen om hun verplichtingen op korte en lange termijn na te

komen. Dit criterium is van fundamenteel belang bij de financiële beoordeling van een vennootschap. De solvabiliteit speelt trouwens een zeer belangrijke rol in het door de Bank ontwikkelde financiëlegezondheidsmodel.

De voornaamste maatstaf van de solvabiliteit is de graad van financiële onafhankelijkheid. Het betreft de verhouding tussen het eigen vermogen en de totale passiva. Een hoge ratio betekent dat de onderneming onafhankelijk is van vreemde middelen, wat twee positieve gevolgen heeft: ten eerste zijn de financiële lasten gering waardoor ze dus weinig druk uitoefenen op het resultaat; vervolgens kunnen, indien nodig, gemakkelijk en onder gunstige voorwaarden nieuwe schulden worden aangegaan. De graad van financiële onafhankelijkheid kan ook worden geïnterpreteerd als een maatstaf voor het financiële risico van een onderneming aangezien de vergoeding van derden vast is, dit in tegenstelling tot de in de tijd variërende resultaten van de onderneming.

In 2012 steeg de geglobaliseerde ratio met 0,7 procentpunt voor de grote ondernemingen en met 1,2 procentpunt voor de kmo's, tot respectievelijk 44,7% en 39% (grafiek 7). De volledige populatie gaf opnieuw een opwaartse beweging te zien: de mediaanratio van de grote ondernemingen steeg met 1 procentpunt, die van de kmo's met 1,5 procentpunt. Hoewel deze ontwikkelingen op een permanent verbeterende solvabiliteit wijzen, leert

GRAFIEK 7 FINANCIËLE ONAFHANKELIJKHEID EN GRAAD VAN ZELFFINANCIERING
(in %)

Bron: NBB.

het onderzoek van de volledige verdeling dat deze conclusie moet worden genuanceerd. De stijging lijkt vooral tot uiting te zijn gekomen in de meest solvabele strata van de populatie, en in tal van vennootschappen gaat het verloop blijkbaar tegen de algemene opwaartse tendens in. Zo wordt met name een regelmatige stijging vastgesteld van het percentage vennootschappen met een negatief eigen vermogen: tijdens de afgelopen vijftien jaar is dit percentage opgelopen van 14,9 % tot 17,3 %. Het betreft hier hoofdzakelijk (zeer) kleine ondernemingen waarvan een groot aantal binnen een relatief korte termijn verdwijnt.

Een andere maatstaf voor de solvabiliteit is de graad van zelffinanciering: het gaat hierbij om de som van het overgedragen resultaat en de reserves gedeeld door de totale passiva. Ook deze verhouding komt zeer frequent voor in de modellen voor de voorspelling van faillissementsrisico's; ze geeft immers de vroegere rentabiliteit van een onderneming weer, alsook het dividendbeleid en, indirect, de leeftijd ervan. Een reeds lang bestaande onderneming die winsten heeft geaccumuleerd en die een conservatief dividendbeleid voert, loopt minder risico's dan een jonge onderneming die nog geen reserves heeft kunnen aanleggen. Zoals blijkt uit grafiek 7 heeft ook deze ratio de afgelopen vijftien jaar een opwaartse tendens laten optekenen, zowel in geglobaliseerde als in mediaantermen. Net als bij de graad van financiële onafhankelijkheid, zij evenwel

beklemtoond dat het onderste uiteinde van de verdeling over deze zelfde periode neerwaarts gericht was.

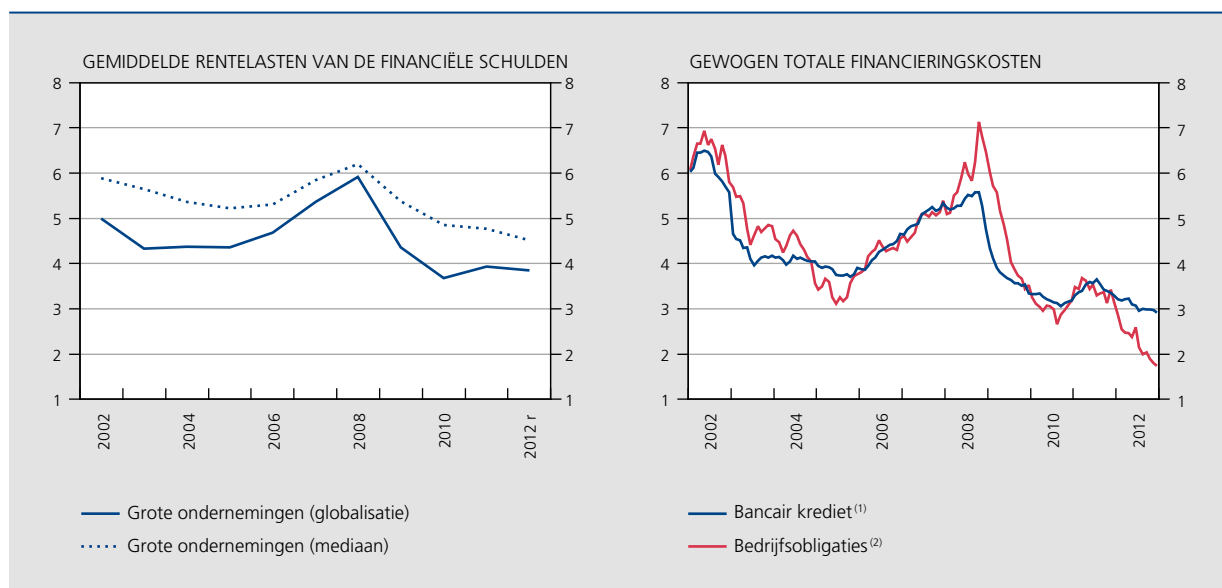
Op basis van de gemiddelde rentelasten van de financiële schulden kan worden geraamd wat de kostprijs is van het beroep op externe financiering. Deze ratio deelt de schuldenlast door de som van de kort- en langlopende financiële schulden. Ze wordt niet berekend voor kmo's omdat op grond van de resultatenrekening van deze laatste de schuldenlast niet perfect kan worden geïsoleerd⁽¹⁾.

De geglobaliseerde ratio van de grote ondernemingen, die in 2009 en 2010 duidelijk was gedaald, parallel met de versoepeling van het monetair beleid in het eurogebied, heeft zich sedertdien ietwat onder de 4 % gestabiliseerd met, in zowel 2011 als 2012, slechts zeer geringe schommelingen (grafiek 8). De mediaanratio vertoonde een vergelijkbare tendens, hoewel minder uitgesproken. Tijdens de laatste twee beschouwde jaren heeft de kostprijs van de financiële schulden zich aldus op een historisch laag niveau gehandhaafd. Dit blijkt tevens uit de statistieken die gebaseerd zijn op de MIR-enquêtes⁽²⁾

(1) In de verkorte schema's wordt de schuldenlast immers opgenomen in de rubriek 'financiële lasten' (rubriek 65).

(2) De MIR-enquêtes (Monetary Financial Institutions Interest Rates) zijn binnen het eurogebied geharmoniseerde enquêtes. Ze betreffen de rentetarieven die door de monetaire financiële instellingen worden toegepast op de deposito's en op de leningen van de niet-financiële vennootschappen en van de huishoudens.

GRAFIEK 8 FINANCIERINGSKOSTEN
(in %)

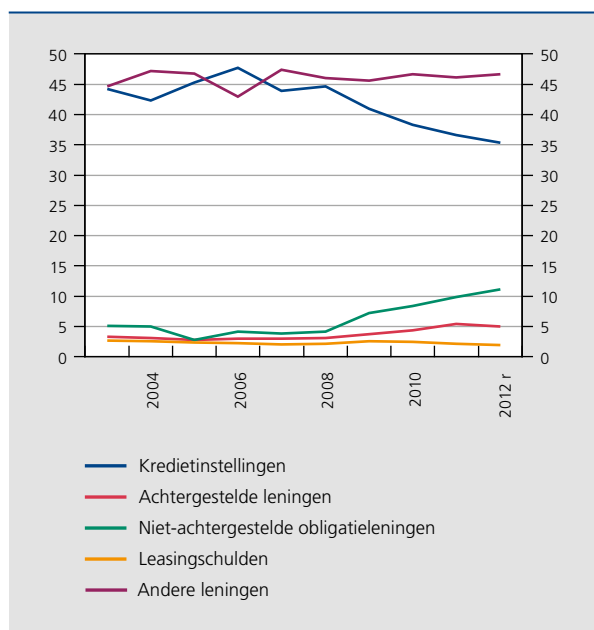
Bronnen: NBB, Thomson Reuters Datastream.

(1) Door de Belgische banken op nieuwe bedrijfskredieten toegepaste gewogen gemiddelde rente. De weging is gebaseerd op de uitstaande bedragen van de verschillende soorten kredieten.

(2) Rendement van een index van in euro luidende obligaties uitgegeven door niet-financiële vennootschappen van het eurogebied, alle looptijden samen, index gewogen aan de hand van de uitstaande bedragen.

GRAFIEK 9 VERLOOP VAN DE OPSPLITSING VAN DE FINANCIËLE SCHULDEN

(in %, grote ondernemingen)

Bron: NBB.

en op het rendement van de bedrijfsobligaties (rechtgeredeelte van grafiek 8).

Tot slot zij erop gewezen dat, sedert het uitbreken van de financiële crisis, de ondernemingen een groter beroep zijn gaan doen op niet-bancaire financieringsbronnen, waaronder meer bepaald de bedrijfsobligaties. Tussen 2008 en 2012 slonk het aandeel van de bancaire schulden in de financiële schulden immers van 44,7% tot 35,3%, terwijl het aandeel van de obligatieleningen vergrootte van 5,1% tot 11,1% (grafiek 9). Deze verschuiving van de financieringsstructuur werd getriggered door, onder meer, een aanscherping van de voorwaarden voor het verstrekken van bancair krediet alsook door het relatief lage rendement van de bedrijfsobligaties. Het aandeel van de intragroepsleningen, die het leeuwendeel uitmaken van de rubriek 'andere leningen', is tijdens het laatste decennium bijzonder stabiel gebleven, schommelend tussen 43% en 47%. Het beroep op de achtergestelde leningen, ten slotte, leningen die over het algemeen ook kredieten tussen ondernemingen betreffen, is de afgelopen jaren enigszins toegenomen, hoewel het vrij marginaal bleef.

(1) Voor een gedetailleerde beschrijving van de inhoud van de rubriek, zie artikel 96 van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen.

3. Recente tendensen op het vlak van de vennootschapsbelasting

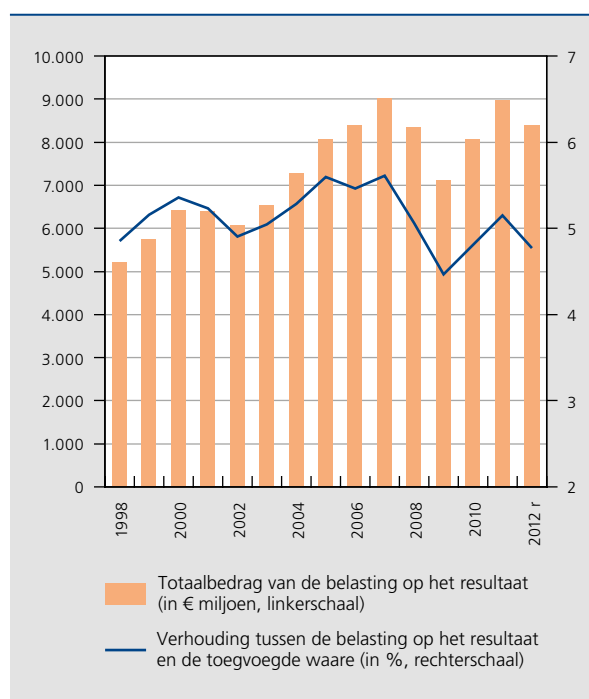
3.1 Inleiding

Deze paragraaf is een toelichting bij de recente tendensen op het vlak van de vennootschapsbelasting, zoals die blijken uit de bij de Balanscentrale neergelegde jaarrekeningen.

De door de vennootschappen betaalde belasting kan worden geëvalueerd aan de hand van de rubriek 'Belastingen op het resultaat' (rubriek 67/77 van de jaarrekeningen). Deze rubriek betreft eerst en vooral de fiscale lasten met betrekking tot het resultaat van het boekjaar, dat zijn voornamelijk de verschuldigde of gestorte belastingen en voorheffingen, de toeslagen, de geboekte voorzieningen in geval van belastinggeschil en de buitenlandse belastingen. Ze betreft tevens de toeslagen met betrekking tot eerdere resultaten, alsook de fiscale regulariseringsoperaties en de terugnemingen van fiscale voorzieningen⁽¹⁾.

Het in de rubriek vermelde totaalbedrag liet tussen 1998 en 2007 een duidelijk opwaartse tendens zien: het steeg geleidelijk van € 5,2 miljard tot € 9 miljard (grafiek 10). Sedertdien schommelt het afhankelijk van de

GRAFIEK 10 VERLOOP VAN DE BELASTING OP HET RESULTAAT VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN

Bron: NBB.

economische situatie; in 2012 kwam het op 8,4 miljard uit. Over dezelfde periode fluctueerde de verhouding tussen de belasting op het resultaat en de toegevoegde waarde in een vork tussen 4,5 en 5,6%. Deze ratio, die weliswaar geregeld wordt gebruikt, maakt het niet mogelijk de fiscale druk op de vennootschappen te evalueren; de toegevoegde waarde stemt immers niet overeen met de belastbare basis en evolueert ook niet zoals deze laatste. Daarom wordt in deze paragraaf gefocust op het concept van het impliciete belastingtarief, dat de meest geschikte statistische maatstaf is.

3.2 Concept van het impliciete belastingtarief

Doorgaans onderscheidt men drie maatstaven voor de fiscale druk op de vennootschapswinsten: het nominale tarief, het effectieve tarief en het impliciete tarief. Het nominale tarief is de meest directe maatstaf: het stemt overeen met het op de belastbare basis toegepaste standaardtarief. Dit laatste geeft echter slechts een partieel beeld van de fiscale druk omdat de belastbare basis sterk kan variëren als gevolg van belastingaftrekken, afschrijvingsmethoden of het bestaan van voorkeurstelsels. Het effectieve tarief is een maatstaf die wordt berekend voor specifieke situaties, rekening houdend met verschillende parameters zoals het nominale tarief, de afschrijvingsmethoden en de aftrekken. Het hier bestudeerde impliciete tarief, ten slotte, is een statistische raming die wordt verkregen door de belastingopbrengst te delen door een aggregaat dat representatief is voor de inkomens van een vennootschap.

Het impliciete belastingtarief van de vennootschappen kan op verscheidene wijzen worden berekend aan de hand van drie bronnen: de nationale rekeningen, de fiscale statistieken en de jaarrekeningen. Iedere bron heeft voor- en nadelen. De gegevens van de Balanscentrale maken het mogelijk de winstgevende vennootschappen te isoleren en enkel voor hen een tarief te berekenen. Op basis van deze gegevens kunnen, uitgaande van individuele data, ook spreidingsmaatstaven worden berekend. Aan de hand van de jaarrekeningen kan daarentegen slechts een benadering worden gemaakt van de voor de belastingheffing gehanteerde fiscale concepten.

Zoals niettemin door Valenduc (2004) wordt beklemtoond, moet de noemer van het impliciete tarief overeenstemmen met een aggregaat dat nauw aansluit bij het economisch begrip inkomen, en niet met het aggregaat dat het sterkst aanleunt bij de belastbare basis. Het onderliggende idee aan het impliciete belastingtarief is immers niet het kopiëren van een gemiddeld belastingtarief dat wordt verkregen op basis van de fiscale gegevens, maar

het indirect verkrijgen van een economische indicator van de effectieve belastingdruk. Wanneer een gedeelte van het inkomen wordt vrijgesteld, moet zich dat aldus vertalen in een verschil tussen het impliciete belastingtarief en het overeenkomstige nominale belastingtarief⁽¹⁾. Eerst moet dus het verloop van de indicator worden geanalyseerd, eerder dan het niveau ervan. Vergelijkbare studies tonen trouwens aan hoe sterk de verkregen resultaten kunnen verschillen naargelang van de aangewende bron en methode⁽²⁾. Met andere woorden, er bestaat geen eenduidige definitie van het impliciete belastingtarief. Dat is de reden waarom verschillende tests werden uitgevoerd, waarna de meest pertinente maatstaven werden geselecteerd.

De resultaten worden voorgesteld in grafiek 11, zowel in geglobaliseerde als in mediaantermen. Er wordt ook een additioneel geglobaliseerd tarief berekend waarin de activiteiten van hoofdkantoren (NACE-BEL 70100) zijn vervat. Deze branche, waarin voorheen de coördinatiecentra waren ondergebracht, bevat vandaag tal van intragroepsfinancieringsvennootschappen die worden gekenmerkt door, onder meer, een intensief beroep op de belastingaftrek op risicokapitaal ('notionele interesten').

Ter informatie wordt tot slot ook het impliciete tarief voorgesteld dat door Eurostat wordt berekend op basis van de nationale rekeningen⁽³⁾. Dit algemene tarief betreft het geheel van de private vennootschappen, met inbegrip van de financiële vennootschappen. Het feit dat deze populatie ietwat verschilt van die welke hier wordt bestudeerd, maakt de verkregen resultaten er niet minder vergelijkbaar om.

3.3 Wijze van berekening

Na analyse bleven twee berekeningen van het impliciete belastingtarief over. Het verschil tussen beide is de behandeling in de noemer van de meerwaarden, waardeverminderingen en minderwaarden op aandelen. Bij de eerste berekening worden die verrichtingen beschouwd als een onderdeel van de bedrijfswinst. Bij de tweede berekening worden ze ervan afgetrokken, net zoals de definitief belaste inkomsten (DBI). Beide berekeningen hebben wel dezelfde teller, namelijk de post 'Belastingen op het resultaat' van de jaarrekening (zie hoger).

(1) Valenduc (2004), 'Les taux d'imposition implicite du travail, du capital, de la consommation et des transferts sociaux', *Bulletin de documentation du SPF Finances*.

(2) Zie bijvoorbeeld Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (2012), 'Methodologieën voor de berekening van de impliciete aanslagvoeten', documentatienota CRB 2012-0224.

(3) Zie Eurostat (2013), *Taxation trends in the European Union. Data for the EU Member States, Iceland and Norway*, Luxembourg, Publication Office of the European Union.

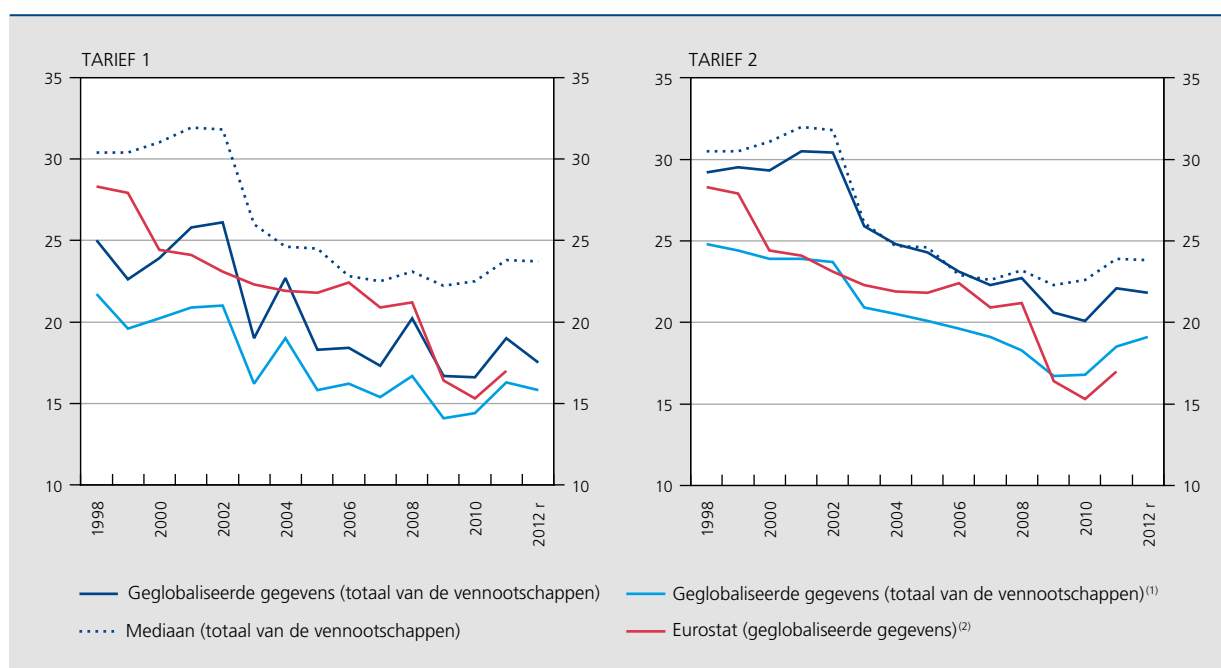
De noemer van het eerste tarief komt overeen met de winst vóór belasting zoals die vermeld staat in de jaarrekening (post 9903), waarvan een raming van de definitief belaste inkomsten wordt afgetrokken. Deze correctie, die uitsluitend mogelijk is voor grote ondernemingen (vennootschappen die een volledig schema neerleggen), wordt verkregen door de opbrengsten uit financiële vaste activa (post 750) te vermenigvuldigen met het gedeelte van de deelnemingen in de financiële vaste activa die zijn ingeschreven op de actiefzijde van de balans. Het stelsel van de definitief belaste inkomsten, dat onder bepaalde voorwaarden geldt, is bedoeld om te verhinderen dat dezelfde winsten meermaals worden belast wanneer ze worden overgedragen van een dochteronderneming naar het moederbedrijf, volgens het principe non bis in idem.

Het eerste tarief vertoont niet alleen een neerwaarts verloop, het is ook uitgesproken volatiel in het geval van de geglobaliseerde ratio (zie grafiek 11). Die volatiliteit wordt grotendeels verklaard door enkele grote meerwaarden, waardeverminderingen en minderwaarden op aandelen⁽¹⁾. Tot voor zeer kort werden de meerwaarden op de realisatie van aandelen, eveneens krachtens het principe non bis in idem, meestal vrijgesteld; de meerwaarde werd immers verondersteld een waardestijging te

vertegenwoordigen waarop reeds belasting werd betaald via de winsten die de dochteronderneming reserveerde⁽²⁾. Over dit standpunt wordt regelmatig onderhandeld, aangezien de waardestijging of -daling van een aandeel afhangt van andere factoren, zoals de groeivoorzichten, de concurrentiepositie en het aanbod op de markt⁽³⁾. In 2012 werd de belasting op waardevermeerderingen in twee opzichten gewijzigd; deze wijzigingen worden vanaf het aanslagjaar 2014 van kracht. De eerste wijziging houdt in dat meerwaarden op aandelen die sinds minder dan een jaar in bezit zijn, zullen worden belast tegen een afzonderlijk tarief van 25,75%. De tweede wijziging is dat een specifieke bijdrage van 0,412% zal worden toegepast op de vrijgestelde meerwaarden die grote ondernemingen realiseren⁽⁴⁾.

- (1) De schommelingen van het eerste tarief tussen 2002 en 2004 houden bijvoorbeeld voor een groot deel verband met een meerwaarde op aandelen die Belgacom in 2003 realiseerde, voor een bedrag van bijna € 6 miljard. Deze vrijgestelde meerwaarde deed de noemer van de ratio groter worden, wat leidde tot een verlaging van het impliciete tarief in 2003, gevolgd door een stijging in 2004.
- (2) De meerwaarden op aandelen waren volledig vrijgesteld op voorwaarde dat de eventuele inkomsten van deze aandelen konden worden afgetrokken in het kader van de definitief belaste inkomsten. Waardeverminderingen en minderwaarden op aandelen waren over het algemeen niet aftrekbaar.
- (3) Zie in dit verband het Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 192 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 houdende aanpassing van de vrijstelling van meerwaarden op aandelen in de vennootschapsbelasting, in 2009 ingediend door de heer John Crombez (wetgevingsstuk nr. 4-1476/1).
- (4) De waardeverminderingen en minderwaarden op aandelen zullen daarentegen niet-aftrekbaar blijven.

GRAFIEK 11 IMPLICIET BELASTINGTARIEF VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN
(in %)

Bron: NBB.

(1) Met inbegrip van de activiteiten van hoofdkantoren (NACE-BEL 70100).

(2) Alle private vennootschappen, met inbegrip van de financiële vennootschappen, voor alle omvangsklassen samen. Gegevens beschikbaar tot in 2011.

TABEL 5 VERLOOP VAN HET IMPLICIETE BELASTINGTARIEF VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN SINDS 1998
(in %)

	1998	2005	2012 r	Δ 1998-2012	Δ 2005-2012
Tarief 1					
Globalisatie (totaal van de vennootschappen)	25,0	18,3	17,5	-7,4	-0,8
Globalisatie (totaal van de vennootschappen) ⁽¹⁾	21,7	15,8	15,8	-5,9	0,0
Mediaan (totaal van de vennootschappen)	30,4	24,5	23,7	-6,7	-0,9
Tarief 2					
Globalisatie (totaal van de vennootschappen)	29,2	24,3	21,8	-7,4	-2,5
Globalisatie (totaal van de vennootschappen) ⁽¹⁾	24,8	20,1	19,1	-5,7	-1,0
Mediaan (totaal van de vennootschappen)	30,5	24,6	23,7	-6,8	-0,9

Bron: NBB.

(1) Met inbegrip van de activiteiten van hoofdkantoren (NACE-BEL 70100).

In de jaarrekening kunnen de verrichtingen van aandelen niet volkomen worden afgezonderd, aangezien ze verbonden zijn aan andere uitzonderlijke boekingen in de posten 763 (meerwaarden bij de realisatie van vaste activa), 663 (minderwaarden bij de realisatie van vaste activa), 661 (waardeverminderingen op financiële vaste activa) en 761 (terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa). Uit een steekproef bij een vijftigtal jaarrekeningen is echter gebleken dat het merendeel van de bedragen in deze posten betrekking heeft op verrichtingen van aandelen die tot dusver vrijgesteld of niet-aftrekbaar waren, en die doorgaans in de bijlage staan ingevuld als bron van verschillen tussen de boekwinst en de belastbare winst.

Op basis van deze overwegingen en gelet op het debat over de vrijstelling van de meerwaarden op aandelen werd een tweede tarief berekend. De noemer van dit tweede tarief wordt verkregen door de noemer van het eerste tarief te corrigeren voor de bedragen die staan ingevuld in de posten 761, 763, 661 en 663. Deze correctie is uitsluitend mogelijk voor grote ondernemingen, want in de jaarrekening van kmo's staan de elementen van het uitzonderlijk resultaat niet apart vermeld. De correctie beïnvloedt vooral het geglobaliseerde tarief: dit tarief wordt veel minder volatiel en het ligt aanzienlijk hoger, want de voornaamste correctie heeft betrekking op de vrijgestelde meerwaarden (die dus worden afgetrokken van de noemer).

3.4 Commentaar

De berekende resultaten staan beschreven in grafiek 11 en in tabel 5. Alle cijfergegevens worden in detail voorgesteld in bijlage 5. In geglobaliseerde termen bedroeg het eerste tarief in 2012 17,5 %, tegen 21,8 % voor het tweede tarief. In mediaantermen zijn de beide tarieven identiek (23,7 % in 2012), wat bewijst dat de correctie voor de verrichtingen van aandelen een minderheid van bedrijven betreft. De uitbreiding van de populatie naar de activiteiten van hoofdkantoren blijkt overigens een daling van de geglobaliseerde tarieven teweeg te brengen. Het belastingtarief van deze bedrijfstak ligt immers aanzienlijk lager dan het gemiddelde, vooral omdat er intensief gebruik wordt gemaakt van de notionele interestaftrek.

In de afgelopen vijftien jaar zijn de twee onderzochte belastingtarieven fors teruggelopen: afhankelijk van de berekeningswijze daalden ze met tussen 5,7 en 7,4 procentpunt. De jongste tijd zwakte de neerwaartse tendens duidelijk af, voornamelijk als gevolg van een lichte stijging sedert enkele jaren.

Deze ontwikkelingen weerspiegelen in het algemeen de weerslag van de wijzigingen die de afgelopen vijftien jaar in de vennootschapsbelasting waren doorgevoerd.

Een eerste hervorming, ingevoerd krachtens de wet van 24 december 2002 en van toepassing sinds 1 januari 2003, zorgde voor een aanzienlijke verlaging van de nominale belastingtarieven. Het standaardtarief daalde van 40,17 % tot 33,99 % (inclusief de aanvullende crisisbijdrage van 3 %), en ook de verlaagde tarieven voor de

TABEL 6 FEITELIJK TOEPASSELIJKE RENTE
IN HET KADER VAN DE BELASTINGAFTREK
VOOR RISICOKAPITAAL
(in %)

Aanslagjaar	Basistarief	Verhoogd tarief voor kmo's
2007	3,442	3,942
2008	3,781	4,281
2009	4,307	4,807
2010	4,473	4,973
2011	3,800	4,300
2012	3,425	3,925
2013	3,000	3,500
2014	2,742	3,242

Bron: NBB.

belastbare winsten van minder dan € 322 500 werden verminderd⁽¹⁾. Bij deze hervorming werd voor kmo's bovendien voorzien in een vrijstelling van de gereserveerde winsten voor investeringen en in een vrijstelling van belastingvermeerdering ingeval er gedurende de eerste drie boekjaren geen of ontoereikende voorafbetalingen werden gedaan. Met het oog op budgettaire neutraliteit werden overigens verscheidene compenserende maatregelen genomen, bijvoorbeeld een verstrenging van de voorwaarden voor de toepassing van het stelsel van de definitief belaste inkomsten, een wijziging in de afschrijvingsregels voor de vennootschappen waarvoor geen verlaagde tarieven gelden⁽²⁾, en de toepassing van een voorheffing van 10 % op liquidatieboni.

De tweede hervorming werd ingevoerd krachtens de wet van 22 juni 2005 en betreft de belastingaftrek voor risicokapitaal, beter bekend als de notionele interestaftrek. Deze maatregel was van toepassing vanaf het aanslagjaar 2007. Conform deze maatregel kunnen ondernemingen een bedrag van fictieve ('notionele') interesten die op hun 'gecorrigeerd' eigen vermogen berekend zijn, aftrekken van hun belastinggrondslag. De maatregel beoogt een verkleining van het verschil in fiscale behandeling tussen schuldfinanciering en financiering via eigen vermogen, en wil een alternatief aanreiken voor de beëindiging van het stelsel van de coördinatiecentra⁽³⁾. De aftrekbare notionele interesten worden berekend door op het gecorrigeerde eigen vermogen een tarief toe te passen dat gebaseerd is op het rendement van de door de Belgische overheid uitgegeven lineaire obligaties (OLO's) met een looptijd van tien jaar. Voor kmo's wordt het tarief met 0,5 procentpunt opgetrokken. De correctie op het

eigen vermogen moet in hoofdzaak achtereenvolgende belastingaftrekken vermijden en misbruiken voorkomen⁽⁴⁾.

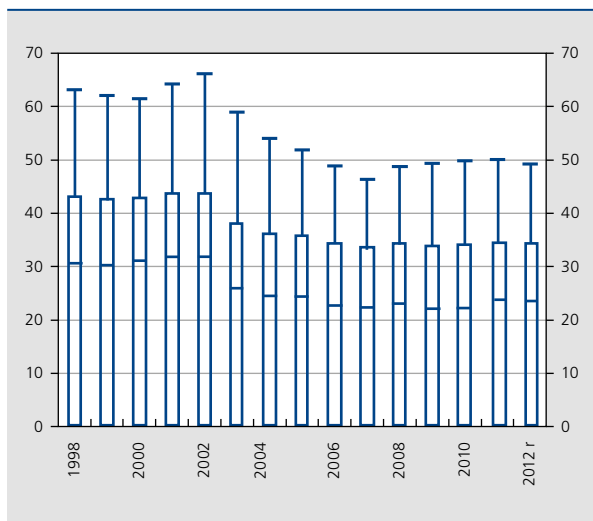
Met de wet van 22 juni 2005 werd tevens het registratierecht van 0,5 % op de inbrengen in een vennootschap afgeschaft. Deze wet omvat bovendien verschillende maatregelen waarmee budgettaire neutraliteit wordt nagestreefd⁽⁵⁾. Volgens bij parlementaire werkzaamheden voorgestelde ramingen betreft de voornaamste compenserende bepaling de vrijstelling van de gerealiseerde meerwaarden, waarvan voortaan uitsluitend het nettobedrag wordt vrijgesteld (dit wil zeggen ongerekend kosten die betrekking hebben op het realiseren van de meerwaarde).

De afgelopen jaren hebben diverse wettelijke bepalingen de reikwijdte van de notionele interestaftrek gaandeweg verkleind. Het geheel van die inperkingen is de voornaamste oorzaak van de lichte stijging van het impliciete belastingtarief sinds 2010. Het basistarief voor de aftrek werd aldus geplafonneerd op 3,8 % (aanslagjaren 2011 en 2012), en vervolgens op 3 % (vanaf het aanslagjaar 2013). Zoals blijkt uit tabel 6, stegen de belastingtarieven sinds de invoering van de aftrek tot in 2010, dit ten gevolge van de geleidelijke stijging van het rendement van de OLO's. Nadien daalden ze aanzienlijk, wat verband hield met, eerst, de plafonnering en, vervolgens, de daling van het rendement van de overheidsobligaties. Afgezien van de daling van de tarieven werd de overdracht, naar een later aanslagjaar, van de interesten waarvan het bedrag de belastinggrondslag overschrijdt, vanaf het aanslagjaar 2013 afgeschaft⁽⁶⁾. De voorraad interesten die vóór het aanslagjaar 2013 nog niet werden afgetrokken, zal nog gedurende zeven jaar in prolongatie kunnen worden genomen, maar dan wel volgens striktere regels.

- (1) De verlaagde tarieven zijn onder bepaalde voorwaarden van toepassing (zie artikel 295 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen). De wet van 24 december 2002 legde deze tarieven als volgt vast, per schijf van belastinggrondslag:
 - op de schijf van € 0 tot € 25 000: 24,98 % (met inbegrip van de aanvullende crisisbijdrage)
 - op de schijf van € 25 000 tot € 90 000: 31,93 %
 - op de schijf van € 90 000 tot € 322 500: 35,54 %.
 Ter herinnering: vóór de hervormingen waren ze als volgt vastgelegd:
 - op de schijf van € 0 tot € 25 000: 28,84 %
 - op de schijf van € 25 000 tot € 89 500: 37,08 %
 - op de schijf van € 89 500 tot € 323 750: 42,23 %
- (2) Enerzijds dienen de afschrijvingsannuïteiten pro rata temporis in aanmerking te worden genomen. Anderzijds moeten de bijkomende kosten bij de aankooprij in hetzelfde tempo worden afgeschreven als het verworven goed, en dus niet langer in één keer in de loop van het jaar van aankoop.
- (3) Ter herinnering: het stelsel van de coördinatiecentra was bestemd voor vennootschappen die het financiële beheer binnen een internationale groep waarnemen.
- (4) Het eigen vermogen wordt met name verminderd met de fiscale nettowaarde van de ingekochte eigen aandelen of van de aandelen of deelnemingen die de aard van financiële vaste activa hebben. Voor een vollediger beschrijving van de voorwaarden voor de toepassing van de belastingaftrek voor risicokapitaal, zie bijvoorbeeld Vivet D. (2012), 'Resultaten en financiële situatie van de ondernemingen in 2011', NBB, *Economisch Tijdschrift*, december.
- (5) De overige compenserende maatregelen zijn de afschaffing van de aftrek voor investering (met uitzondering van hoofdzakelijk milieuvriendelijke investeringen) en de afschaffing van het belastingkrediet voor nieuw eigen vermogen.
- (6) Vroeger konden de niet-afgetrokken interesten gedurende zeven jaar in prolongatie worden genomen.

GRAFIEK 12

VERDELING VAN HET IMPLICIETE
BELASTINGTARIEF VAN DE NIET-FINANCIËLE
VENNOOTSCHAPPEN (TARIEF 2)⁽¹⁾
(in %)

Bron: NBB.

(1) De box plots dienen als volgt te worden geïnterpreteerd. De laagste en de hoogste lijn van de doos stemmen overeen met respectievelijk het 1ste en het 3de kwartiel. De lijn in de doos stemt overeen met de mediaan. De uiterste punten van de onderste en de bovenste snor stemmen overeen met respectievelijk het 1ste en het 9de deciel.

Tot slot kan met de analyse op grond van de individuele rekeningen de volledige verdeling van het impliciete belastingtarief worden berekend (grafiek 12). In overeenstemming met de geglobaliseerde en de mediaanberekeningen verplaatste de verdeling zich na de hervorming van 2002 in haar geheel neerwaarts, maar de afgelopen jaren heeft zich een lichte stijging afgetekend.

De verdeling is sterk gespreid. Enerzijds is het impliciete belastingtarief van veel vennootschappen zeer laag. Wat erg opvalt, is dat een kwart van de vennootschappen elk jaar een impliciet belastingtarief van 0 % heeft. Een dergelijke situatie is doorgaans toe te schrijven aan de aftrek van vorige fiscale verliezen en aan de notionele interestaftrek. Aan het andere uiterste kenmerkt de verdeling zich dan weer door een niet onaanzienlijk aantal vennootschappen waarvan het impliciete tarief duidelijk hoger ligt dan het nominale belastingtarief. Zo bedroeg het impliciete belastingtarief in 2012, voor 10 % van de vennootschappen, meer dan 49 %. Het betreft in heel veel gevallen vennootschappen die bijkomende belastingen op de vorige boekjaren of fiscaal niet-aanvaarde uitgaven boekten.

Conclusie

In 2012 brokkelde het nettobedrijfsresultaat van de niet-financiële vennootschappen verder af (-6,3 %); het bedroeg € 30,3 miljard. Deze nieuwe verslechtering weerspiegelt een bijzonder ongunstige conjunctuur ten gevolge van, onder meer, de financiële spanningen en de futloze vraag in het eurogebied. De vennootschappen konden blijkbaar de stijging van hun kosten doorgaans niet integraal doorberekenen in hun verkoopprijzen. Hoewel het bedrijfsresultaat nog steeds onder het piekniveau blijft dat vóór de recessie van 2008-2009 werd bereikt (€ 35,5 miljard), zij erop gewezen dat het tussen 2001 en 2007 meer dan verdubbeld was.

De analyse op grond van de omvang van de ondernemingen toont aan dat het recente verloop van de exploitatierekening veel gunstiger was voor de kmo's. Grote ondernemingen zijn doorgaans gevoeliger voor de economische cycli, vanwege méér gericht op industriële activiteiten en internationale handel. Zo blijkt 31,9 % van de toegevoegde waarde van grote ondernemingen afkomstig te zijn van de verwerkende nijverheid, terwijl dat bij kmo's slechts 11,6 % is. Kmo's zijn daarentegen veel meer betrokken bij bedrijfstakken die afhangen van de binnenlandse vraag, zoals de bouwnijverheid, de detailhandel, de horeca, de vastgoedsector en de diensten aan ondernemingen. Hierdoor ondervonden kmo's tijdens de afgelopen jaren minder hinder van de conjunctuurschommelingen aangezien deze laatste vooral werden veroorzaakt door het internationale klimaat.

In 2011 droegen vooral de verwerkende bedrijfstakken bij tot de vertraging van de bedrijvigheid, dit onder invloed van de tanende dynamiek van het handelsverkeer en de duurder geworden grondstoffen. De aanhoudende vertraging in 2012 was daarentegen vooral toe te schrijven aan de op de binnenlandse vraag gerichte bedrijfstakken. Zo had de detailhandel zwaar te lijden onder de sinds begin 2011 zwakke consumptie van de huishoudens: voor de toegevoegde waarde en het bedrijfsresultaat liet deze bedrijfstak in 2012 het meest ongunstige verloop in meer dan vijftien jaar optekenen. Op de autohandel was de weerslag nog groter; afgezien van de tendens dat de huishoudens hun aankopen van duurzame goederen uitstelden, werden immers ook een aantal subsidies afgeschaft die de overheid toekende bij de aankoop van een milieuvriendelijke auto. Ook de bedrijvigheid in de bouwnijverheid lag ten grondslag aan de futloze binnenlandse vraag, en dan vooral de zwakke investeringen in woongebouwen en de vertraging van de bedrijfsinvesteringen.

Uit de analyse van de rentabiliteit blijkt met name dat de inkrimping van de marges, sinds 2007, de meeste

onderzochte bedrijfstakken heeft getroffen, weliswaar in vrij wisselende mate. Alleen de farmaceutische nijverheid en sommige technologische industrieën lieten over die periode een stijging optekenen. De bedrijfstakken die momenteel de ruimste marges kunnen voorleggen, zijn de vastgoedsector, de farmaceutische nijverheid en de telecommunicatiesector. De brede marges van de vastgoedsector moeten echter door de andere rentabiliteitsmaatstaven worden gerelativeerd: de rentabiliteit van de bedrijfstak, uitgedrukt in verhouding tot het eigen vermogen en de totale activa, blijkt immers een heel eind onder het algemene gemiddelde te liggen.

In het laatste hoofdstuk van dit artikel worden de recente tendensen op het vlak van de vennootschapsbelasting geanalyseerd. Deze analyse is gebaseerd op het concept van het impliciete belastingtarief, dat wordt gedefinieerd als de verhouding tussen de belastingopbrengst en een representatief aggregaat van de inkomsten van een vennootschap. Er bleven twee berekeningen van het impliciete belastingtarief over. Het verschil tussen beide is de behandeling in de noemer van de meerwaarden, de waardeverminderingen en de minderwaarden op aandelen. Bij de eerste berekening worden die verrichtingen beschouwd als een onderdeel van de bedrijfswinst. Bij de tweede berekening worden

ze ervan afgetrokken, net zoals de definitief belaste inkomsten.

In geglobaliseerde termen bedroeg het eerste impliciete belastingtarief in 2012 17,5%, tegen 21,8% voor het tweede tarief. In mediaantermen zijn de beide tarieven daarentegen identiek (23,7% in 2012), wat bewijst dat de correctie voor de verrichtingen van aandelen een minderheid van bedrijven betreft. De uitbreiding van de populatie naar de activiteiten van hoofdkantoren blijkt overigens een daling van de geglobaliseerde tarieven te weeg te brengen. Het belastingtarief van deze bedrijfstak ligt immers flink onder het gemiddelde, vooral omdat er intensief gebruik wordt gemaakt van de notionele interestaftrek.

Tijdens de afgelopen vijftien jaar zijn de twee onderzochte belastingtarieven fors teruggelopen: afhankelijk van de berekeningswijze daalden ze met tussen 5,7 en 7,4 procentpunt. Dit verloop weerspiegelt over het algemeen de weerslag van de hervormingen die de afgelopen vijftien jaar in de vennootschapsbelasting zijn doorgevoerd. Er zij echter opgemerkt dat de neerwaartse tendens in de afgelopen periode duidelijk is verzwakt. De tarieven zijn de laatste jaren zelfs licht gestegen, hoofdzakelijk als gevolg van de beperkingen op de notionele interestaftrek.

Bijlage 1

SECTORALE GROEPERINGEN

	Afdelingen NACE-BEL 2008
Verwerkende nijverheid	10-33
waarvan:	
Landbouw- en voedingsnijverheid	10-12
Textiel, kleding en schoeisel	13-15
Houtnijverheid, papier en drukkerijen	16-18
Chemische nijverheid	20
Farmaceutische nijverheid	21
Ijzer- en staalnijverheid	24-25
Metaalverwerkende nijverheid	26-30
Niet-verwerkende bedrijfstakken	01-09, 35-82, 85.5 en 9⁽¹⁾
waarvan:	
Handel van motorvoertuigen	45
Groothandel ⁽²⁾	46
Kleinhandel ⁽²⁾	47
Vervoer en opslag	49-53
Accommodatie en maaltijden	55-56
Informatie en communicatie	58-63
Exploitatie van en handel in onroerend goed	68
Diensten aan ondernemingen ⁽³⁾	69-82
Energie, water en afval	35-39
Bouwnijverheid	41-43

(1) Ongerekend 64, 65, 70100, 75, 94, 98 en 99.

(2) Met uitzondering van de handel van motorvoertuigen.

(3) Met uitzondering van de activiteiten van hoofdkantoren (70100).

Bijlage 2

DEFINITIE VAN DE RATIO'S

	Rubrieken toegewezen	
	in het volledig schema	in het verkort schema
1. Investeringsgraad materiële vaste activa		
Teller (T)	8169 + 8229 – 8299	8169 + 8229 – 8299
Noemer (N)	8199P + 8259P – 8329P	8199P + 8259P – 8329P
Ratio = T/N × 100		
Voorwaarden voor het berekenen van de ratio:		
Boekjaar van 12 maanden		
8169 + 8229 – 8299 > 0 ⁽¹⁾		
2. Nettoverkoopmarge		
Teller (T)	9901 + 9125	9901 + 9125
Noemer (N)	70 + 74 – 740	70
Ratio = T/N × 100		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio:		
Verkorte schema's: 70 > 0		
3. Nettorentabiliteit van de bedrijfsactiva		
Teller (T)	9901	9901
Noemer (N)	20 + 21 + 22/27 + 3 + 40/41 + 490/1	20 + 21 + 22/27 + 3 + 40/41 + 490/1
Ratio = T/N × 100		
Voorwaarden voor het berekenen van de ratio:		
Boekjaar van 12 maanden		
20 + 21 + 22/27 + 3 + 40/41 + 490/1 > 0 ⁽¹⁾		
4. Nettorentabiliteit van het eigen vermogen, ongerekend het uitzonderlijk resultaat		
Teller (T)	9904 – 76 + 66	9904 – 76 + 66
Noemer (N)	10/15	10/15
Ratio = T/N × 100		
Voorwaarden voor het berekenen van de ratio:		
Boekjaar van 12 maanden		
10/15 > 0 ⁽¹⁾		
5. Nettorentabiliteit van de totale activa vóór belastingen en schuldenlasten, ongerekend het uitzonderlijk resultaat		
Teller (T)	9904 + 650 + 653 – 9126 + 9134 – 76 + 66	9904 + 65 – 9126 + 67/77 – 76 + 66
Noemer (N)	20/58	20/58
Ratio = T/N × 100		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio:		
Boekjaar van 12 maanden		
6. Graad van financiële onafhankelijkheid		
Teller (T)	10/15	10/15
Noemer (N)	10/49	10/49
Ratio = T/N × 100		

(1) Voorwaarde geldig voor het berekenen van de mediaan, maar niet voor de geglobaliseerde gegevens.

DEFINITIE VAN DE RATIO'S (vervolg)

	Rubrieken toegewezen	
	in het volledig schema	in het verkort schema
7. Zelffinancieringsgraad		
Teller (T)	13 + 14	13 + 14
Noemer (N)	10/49	10/49
Ratio = $T/N \times 100$		
8. Gemiddelde rentelasten van de financiële schulden		
Teller (T)	650	
Noemer (N)	170/4 + 42 + 43	
Ratio = $T/N \times 100$		
Voorwaarde voor het berekenen van de ratio:		
Boekjaar van 12 maanden		

Bijlage 3

NETTORENTABILITEIT VAN HET EIGEN VERMOGEN NA BELASTING⁽¹⁾, NAAR BEDRIJFSTAK

(geglobaliseerde gegevens, in %)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012 r	Δ 2007-2012
Verwerkende nijverheid	11,3	9,4	9,6	9,8	7,5	6,3	-5,0
waarvan:							
Landbouw- en voedingsnijverheid	19,0	8,8	13,9	8,0	8,3	6,1	-12,9
Textiel, kleding en schoeisel	5,8	-2,8	1,5	4,5	3,1	4,3	-1,5
Houtnijverheid, papier en drukkerijen	5,7	5,2	1,7	3,6	4,3	4,0	-1,7
Chemische nijverheid	6,8	4,0	5,9	7,8	5,5	5,4	-1,4
Farmaceutische nijverheid	4,3	5,1	6,5	6,3	4,4	5,8	+1,5
IJzer- en staalnijverheid	15,6	4,8	1,1	5,8	4,5	-1,4	-17,0
Metaalverwerkende nijverheid	9,9	6,7	4,4	7,4	9,6	9,3	-0,6
Niet-verwerkende bedrijfstakken	8,2	6,7	5,0	5,9	5,9	5,2	-3,0
waarvan:							
Handel van motorvoertuigen	12,0	2,6	1,8	6,3	8,8	5,6	-6,4
Groothandel ⁽²⁾	8,5	6,8	4,2	7,5	5,7	5,0	-3,6
Detailhandel ⁽²⁾	10,8	8,2	8,0	9,3	10,0	9,6	-1,2
Vervoer en opslag	7,6	6,6	2,6	3,1	1,5	2,6	-5,1
Accommodatie en maaltijden	0,2	0,5	-1,7	1,5	1,6	0,4	+0,2
Informatie en communicatie	9,3	11,8	10,6	10,0	13,2	9,7	+0,3
Exploitatie van en handel in onroerend goed	3,5	3,5	1,5	1,5	2,5	2,4	-1,1
Diensten aan ondernemingen	9,2	7,1	5,1	7,2	6,8	5,9	-3,2
Energie, water en afval	6,4	4,8	5,8	5,4	5,5	4,3	-2,1
Bouwnijverheid	11,1	8,9	7,8	7,9	8,2	7,3	-3,8
Totaal	9,2	7,5	6,4	7,1	6,4	5,5	-3,7

Bron: NBB.

(1) Ongerekend uitzonderlijk resultaat.

(2) Ongerekend handel van motorvoertuigen.

Bijlage 4

NETTORENTABILITEIT VAN DE TOTALE ACTIVA VÓÓR BELASTING EN FINANCIËLE LASTEN (1), NAAR BEDRIJFSTAK

(geglobaliseerde gegevens, in %)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012 r	Δ 2007-2012
Verwerkende nijverheid	7,5	6,7	6,4	6,2	5,4	4,9	-2,6
waarvan:							
Landbouw- en voedingsnijverheid	9,0	5,9	7,9	5,3	5,6	4,4	-4,6
Textiel, kleding en schoeisel	5,6	2,1	3,2	4,3	4,1	4,8	-0,8
Houtnijverheid, papier en drukkerijen	5,7	5,4	3,4	4,0	4,1	3,9	-1,9
Chemische nijverheid	5,5	4,5	4,7	5,4	4,7	4,7	-0,8
Farmaceutische nijverheid	5,1	5,4	5,6	5,8	4,1	5,0	-0,1
Ijzer- en staalnijverheid	8,9	4,6	2,4	3,8	3,8	1,6	-7,3
Metaalverwerkende nijverheid	7,1	5,7	3,9	5,1	6,4	6,3	-0,9
Niet-verwerkende bedrijfstakken	5,9	5,6	4,3	4,6	4,7	4,3	-1,6
waarvan:							
Handel van motorvoertuigen	6,8	3,9	2,9	4,3	5,4	4,0	-2,8
Groothandel ⁽²⁾	6,3	5,9	4,0	5,2	4,5	4,4	-2,0
Detailhandel ⁽²⁾	7,4	6,5	6,2	6,4	6,6	6,5	-0,9
Vervoer en opslag	5,1	4,9	2,8	3,1	2,5	2,9	-2,2
Accommodatie en maaltijden	3,8	3,5	2,2	3,2	3,3	2,3	-1,5
Informatie en communicatie	7,1	8,0	6,6	6,6	8,0	6,6	-0,5
Exploitatie van en handel in onroerend goed	4,0	4,5	3,1	2,8	3,3	3,0	-0,9
Diensten aan ondernemingen	6,8	6,3	5,0	5,9	5,7	5,1	-1,7
Energie, water en afval	4,2	3,9	3,8	3,6	4,0	3,3	-1,0
Bouwnijverheid	7,0	6,4	5,7	5,6	5,6	5,3	-1,7
Totaal	6,4	5,9	4,9	5,0	4,9	4,5	-1,9

Bron: NBB.

(1) Ongerekend uitzonderlijk resultaat.

(2) Ongerekend handel van motorvoertuigen.

Bijlage 5

IMPLICIET BELASTINGTARIEF VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN

(in %)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 r
Tarief 1															
Globalisatie (totaal van de vennootschappen) . . .	25,0	22,6	23,9	25,8	26,1	19,0	22,7	18,3	18,4	17,3	20,2	16,7	16,6	19,0	17,5
Globalisatie (totaal van de vennootschappen) ⁽¹⁾	21,7	19,6	20,2	20,9	21,0	16,2	19,0	15,8	16,2	15,4	16,7	14,1	14,4	16,3	15,8
Mediaan (totaal van de vennootschappen)	30,4	30,4	31,0	31,9	31,8	26,0	24,6	24,5	22,8	22,5	23,1	22,2	22,5	23,8	23,7
Tarief 2															
Globalisatie (totaal van de vennootschappen) . . .	29,2	29,5	29,3	30,5	30,4	25,9	24,8	24,3	23,1	22,3	22,7	20,6	20,1	22,1	21,8
Globalisatie (totaal van de vennootschappen) ⁽¹⁾	24,8	24,4	23,9	23,9	23,7	20,9	20,5	20,1	19,6	19,1	18,3	16,7	16,8	18,5	19,1
Mediaan (totaal van de vennootschappen)	30,5	30,5	31,1	32,0	31,8	26,1	24,7	24,6	22,9	22,6	23,2	22,3	22,6	23,9	23,7

Bron: NBB.

(1) Met inbegrip van de activiteiten van hoofdkantoren (NACE-BEL 70100).